

F. William Engdahl

Washington spelar "tibetansk roulett" med Kina

Washington har uppenbarligen beslutat att spela ett geopolitiskt högriskspel med Beijing. Det sker med att man underblåser våldet i Tibet. Detta i det känsliga läge som förberedelserna för de olympiska spelen är för Kina.

Händelserna ingår i den upptrappning som har varit regeringens Bush strategi de senaste månaderna. De ingår i försöken att 1) tända en antikinesisk "sammetsrevolution" i Burmaregionen och 2) genomdriva en antikinesisk politik i Afrika, för att möjliggöra sändandet av Natotrupper till Darfur i Somalia, där kinesiska bolag utvinner enorma oljeförekomster.

Samtidigt syftar politiken till att förvandla Indien till en ny huvudbas för USA på den asiatiska kontinenten med en politik riktad mot Kina. Hitintills har denna Indienpolitik inte burit frukt, då Indien är försiktigt i att inte försämra sina Kinaförbindelser.

Tibetoperationerna fick uppenbarligen grönt ljus i oktober i fjol då George Bush gick med på att för första gången officiellt möta Dalai Lama i Washington. Presidenten var ingalunda omedveten om vilken förödmjukelse detta var för Beijing. Klyftan fördjupades ytterligare när han beslöt att närvara när Dalai Lama tilldelades den amerikanska kongressens guldmedalj.

Stödet till de tibetanska exilmunkarna från George Bush, Condi Rice, den franske presidenten Nicolas Sarkozy och den tyska kanslern Angela Merkel tog nyligen en absurd vändning. Merkel meddelade att hon skulle bojkotta sommarolympiadens öppningsceremoni i Beijing 8 augusti, som en protest mot de kinesiska myndigheternas behandling av de tibetanska munkarna. Det märkliga i kråksången var att hennes pressekreterare medgav att hon aldrig hade haft någon avsikt att delta.

Men Merkels beslut följdes av Polens proamerikanske statsminister Donald Tusk och av den likaså proamerikanska tjeckiske presidenten Vaclav Klaus. Det är oklart om de i likhet med Merkel någonsin hade haft någon avsikt att delta.

Den senaste vågen av tibetanska munkars våldsamma attacker mot han-kineserna började den 10 mars i år då hundratals munkar tågade till huvudstaden Lhasa med kravet att de munkar som fängslades vid firandet av medaljutdelningen till Dalai Lama i fjol, skulle frigges. Munkarna fick anslutning av andra munkar som var på väg till Lhasa för att protestera mot det kinesiska styret, som rått sen det tibetanska upproret för 49 år sedan.

Det geopolitiska spelet

Såsom den kinesiska regeringen mycket tydligt uttryckte det var det plötsliga antikinesiska våldet i Tibet en ny fas i rörelsen under Dalai Lamas ledning och en beräknad åtgärd för att i samband med sommarolympiaden sätta Beijings mänskliga rättigheter under fokus. Ty olympiaden är för Beijing ett erkännande av Kina som en betydelsefull aktör på den världspolitiska arenan.

Bakgrunden till de tibetanska händelserna bekräftar att Washington har lagt ner stor möda att åsamka Beijing största möjliga politiska förlägenhet. Aktörerna som framträder är de vanliga man kan förvänta sig när det gäller USA. Det är inrikesministeriet och till den knutna frontorganisationen *National Endowment for Democracy* (NED), spionorganisationen *Central Intelligence Agency*s (CIA) organisation *Freedom House* med dess ordförande Bette Bao Lords roll i den tibetanska frontorganisationen *International Committee for Tibet* (ICT), liksom Trace Foundation som finansieras av den stenrike Georges Soros och som i offentligheten företräds av hans dotter Andrea Soros Colombel.

Kinas statsminister Wen Jiabao har uttryckligen anklagat Dalai Lama för att vara den som lett de senaste oroligheterna för att sabotera de olympiska spelen "i avsikt att uppnå sitt mål": tibetansk

oberoende.

Bush telefonerade den kinesiske presidenten Hu Jintao och tryckte på om samtal mellan Beijing och den landsflyktige Dalai Lama. Vita huset har meddelat att Bush "uttryckte sitt bekymmer om läget i Tibet och uppmanade den kinesiska regeringen att inleda ett samtal av betydelse med Dalai Lama och tillåta journalister och diplomater att närvara".

President Hu ska enligt det kinesiska utrikesministeriets talesman Qin Gang ha sagt till Bush att Dalai Lama måste "stoppa sitt sabotage" av de olympiska spelen innan Beijing vidtar något som helst beslut om samtal med den landsflyktige andlige tibetanska ledaren.

Dalai Lamas udda vänner

Dalai Lamas framtoning har i väst uppdrivits till att han i många kretsar nästan betraktas som en guddom. Även om Dalai Lamas andliga liv inte är av intresse här är det ändå av intresse att kort beröra de kretsar som han har valt att röra sig i under den största delen av sitt liv

Dalai Lama rör sig i kretsar som man inte kan kalla annat än politiskt konservativa. Vad som idag är nästintill glömt är att på 1930-talet ansåg nazisterna, inbegripet Gestapochefen Heinrich Himmler och andra höga nazister, att Tibet var en helig rest av det förlorade Atlantis och att där låg ursprunget till den "rena nordiska rasen".

När Dalai Lama var 11 år och redan utsedd till just Dalai Lama kom han att knyta vänskapsband med Heinrich Harrer, en nazistisk partimedlem och officer i det fruktade SS. Harrer var ingalunda den oskyldiga varelse som han skildras i den populära Hollywoodfilmen där skådespelaren Brad Pitt gestaltar honom. Harrer var en elitmedlem av SS vid tidpunkten när han mötte den då 11-åriga Dalai Lama och blev hans mentor angående "världen bortom Tibet". Det är naturligtvis endast Dalai Lama som vet vad Harrers lektioner innehöll, men de två förblev vänner till Harrers död vid 93 års ålder 2006.¹

Och naturligtvis avgör inte en vänskap en persons karaktär, men det har sitt intresse med avseende på Dalai Lamas senare vänner. I april 1999 krävde Dalai Lama tillsammans med bl.a, Storbritanniens statsminister Margaret Thatcher och den tidigare ambassadören i Beijing, CIA-chefen och dåvarande USA:s president George H Bush att den brittiska regeringen skulle frisläppa Pinochet, den tidigare fascistiska diktatorn i Chile och en livslång CIA-lakej, från häktningen han ådragit sig när han besökte England. Dalai Lama krävde att Pinochet inte skulle utlämnas till Spanien där han åtalats för brott mot mänskligheten. Dalai Lama hade täta kontakter med Miguel Serrano,² ledare för Chiles Nationalsocialistiska parti, som förespråkade vad man brukar kallas för de "invidgas hitlerism".³

Vi lämnar alltså Dalai Lamas eventuella gudomlighet åt sidan och koncentrerar oss på att han efter sin flykt till Indien 1959 har varit involverad med västliga underrättelseorganisationer och deras förmenta "frivilligorganisationer". Vad som är av intresse är således Dalai Lamas vänner i Washington och deras politiska dagordning.

NED är aktuell på nytt...

I sin artikel "Friendly feudalism: The Tibet Myth" [Den vänliga feodalismen: Myten om Tibet] påpekar Michael Parenti att CIA under 1950- och 1960-talen aktivt stödde den tibetanska rörelsen

¹ Dalai Lamas mentor ex SS-officeren och nazisten Heinrich Harrer dog vid 93 års ålder. Se i *The Times of India*, 9 januari 2006, artikeln "Ex-Nazi, Dalai's tutor Harrer dies at 93". <<http://timesofindia.indiatimes.com/articleshow/msid-1363946.prtpage-1.cms> >

² Nicolas Goodrich-Clarke. *Black Sun. Aryan Cults, Esoteric Nazism and the Politics of Identity*. New York: New York University Press, 2001. sid 177.

³ Colin Goldner. "Mönchischer Terror auf dem Dach der Welt. Teil 1. Die Begeisterung für den Dalai Lama und den tibetischen Buddhismus". Utdrag ur *Dalai Lama. Fall eines Gottkönigs*. Ny upplaga. Berlin: Alibri Verlag, 2008. <<http://brightsblog.wordpress.com/2008/03/27/monchischer-terror-auf-dem-dach-der-welt/> >

med vapen, militär träning, pengar, flygtransporter och all annan sorts hjälp. Den i USA baserade *Society for a Free Asia*, en CIA-frontorganisation, företrädde i namn av Dalai Lamas äldre bror Thubtan Norbu den tibetanska saken. Dalai Lamas andra äldre bror Gyalo Thondrup organiserade med CIA:s hjälp en spionoperation 1951. Den utvidgades senare till en gerillaenhet, vilkas medlemmar släpptes med fallskärm i Tibet, skriver Parenti.⁴

Enligt frisläppta underrättelsedokument i slutet på 1990-talet sägs att ”under större delen av 1960-talet försåg CIA den tibetanska exilrörelsen med 1,7 miljoner dollar årligen för operationer mot Kina, inklusive ett årligt bidrag på 180 000 dollar för Dalai Lama”.⁵

Dalai Lama flydde med CIA:s hjälp till Dharamsala i Indien, där han bor fortfarande. Han får fortfarande miljoner dollar i understöd. Det sker inte längre från CIA utan från en av CIA:s frontorganisationer med ett mycket mera oskyldigt låtande namn National Endowment for Democracy (NED), som grundades av regeringen Reagan under det tidiga 1980-talet. Det var på rekommendation av dåvarande CIA-chefen Bill Casey och det var efter ett flertal avslöjanden av CIA:s lönnmord och operationer att destabilisera ovänliga regimer. NED konstruerades som en skenbart oberoende frivilligorganisation fri från CIA och regeringens organ för att förhoppningsvis framstå som mindre hemlighetsfull. NED:s första ordförande Allen Weinstein sa i *Washington Post* att ”Mycket av vad vi gör idag gjordes i hemlighet under 25 år av CIA.”⁶

NED har varit ett redskap vid varje s.k. sammetsrevolution den senaste tiden. Det är USA-inspirerade destabiliseringar från Serbien, till Georgien, till Ukraina och till Myanmar (Burma). De finansierar oppositionsmedier och världsvida presskampanjer för att popularisera sina nickedockor till kandidater.

I ”sammetsrevolutionen” nyligen i Tibet har USA:s regering eldat på för att destabilisera Kina. Det har skett via NED med att stödja olika protestorganisationer både i som utanför Tibet.

Den amerikanske underrättelsehistorikern William Blum säger ”NED spelade en betydelsefull roll i Iran-Contras-affären på 1980-talet med att bidra med väsentliga delar för Oliver Norths ”*Project Democracy*”. Det var detta nätverk som i sig privatiserade USA:s utrikespolitik, bedrev krig, handlade med vapen och knark eller bedrev andra lika charmerande verksamheter. 1987 sa en talesman för Vita huset att det var de i NED som ”verkställde Project Democracy”.⁷

Den betydelsefullaste pro-Dalai Lama tibetanska självständighetsorganisationen av i dag är *International Campaign for Tibet* (ICT), som grundades i Washington 1988. ICT har, åtminstone sen 1994, finansierats av NED. 2005 gav ICT sitt årliga *Light of Truth*-pris till NED:s grundare Carl Gershman. Andra ICT-pristagare har varit den tyska Friedrich Nauman-stiftelsen och den tjeckiske presidenten Vaclav Havel. ICT:s styrelse befolkas av tidigare ämbetsmän från USA:s inrikesdepartement såsom Gare Smith och Julia Taft.⁸

En annan anti-Beijingorganisation är *Students for a Free Tibet* (SFT), som grundades 1994 i New York som organ för *US Tibet Committee* och ICT. SFT är mest känd för att ha vecklat ut en 450 fot stor banderoll på den kinesiska muren med kravet på ett fritt Tibet. Och helt ogrundat anklagades Kina för folkmord i Tibet. Uppenbarligen var det ett välförtjänt drama att utnyttja naiva studenter.

SFT var bland de fem organisationer som kungjorde det ”tibetanska folkupproret” den 4 januari i år,

⁴ Michael Parenti: *Friendly Feudalism. The Tibet Myth*. 2007 i <www.michaelparenti.org/Tibet.html>. [Artikeln finns i svensk översättning på svenska Clarteförbundets webbplats <<http://www.clarte.nu/>>, se [Den vänliga feodalismen – Myten om Tibet – Red anm](#)]

⁵ Jim Mann. CIA funded covert Tibet exile campaign in 1960. i: *Age* (Australien) 16 september 1998.

⁶ Ignatius. Innocence Abroad. The New World of Spyleless Coups. i: *The Washington Post*, 22 september 1991.

⁷ William Blum. *The NED and ‘Project Democracy’*. januari 2000.

<www.friendoftibet.org/darabank/usdefence/usd5.html>

⁸ Michael Barker. Democratic Imperialism. Tibet, China and the National Endowment for Democracy., i: *Global Research*, 13 augusti 2007. <www.globalresearch.ca>

och bildade ett samarbetskontor härför.

Harry Wu är en annan betydelsefull Dalai Lama-anhängare som verkar mot Beijing. Han blev ökad då han i en Playboyintervju 1996 falskeligen hävdade att han hade ”videofilmade en fånge vars njuror opererades bort medan han levde, och att fången därefter togs ut och sköts. Videon sändes ut av BBC”. BBC-videon visade inget sådant, men skadan var gjord. För hur många tittar efter i BBC:s arkiv? Wu som är en pensionerad professor vid Berkeleyuniversitetet, hade tidigare lämnat Kina efter att ha fängslats som dissident. Han leder *Laogai Research*-stiftelsen, en skattebefriad organisation som finansieras av NED.⁹

Ett annat organ som NED finansierar med sina pengar från USA:s regering är tidningen *Tibet Times* som ges ut av Dalai Lama i Dharamsala i Indien. NED finansierar även *Tibet Multimedia Center* för ”information som angår människorätts- och demokratikampen i Tibet”, som också är lokaliserad i Dharamsala. Dessutom finansierar NED *Tibetan Center for Human Rights and Democracy*.

Kortfattat, fingeravtryck från USA:s inrikesdepartement och underrättelseväsende finns överallt vad gäller rörelsen för ett fritt Tibet och de antikinesiska våldsamheterna i mars i år. Frågan som bör ställas är varför och varför just nu?

Tibets enorma mineraltillgångar

Tibet är av strategisk betydelse för Kina, inte endast pga. sitt geografiska läge vid gränsen mot Indien, Washingtons nya anti-kinesiska allierade i Asien. Tibet är även en skattkista när det gäller mineraler och olja. Området besitter en av världens största uran- och borax-fyndigheter, halva av världens litiumtillgångar och den största kopparfyndigheten i Asien. Dessutom finns här enorma järnfyndigheter och över 80 000 guldgruvor. Tibets skogar är Kinas största. 1980 avverkadades träd till ett värde av 54 miljarder dollar. Tibet har även en av de största oljefyndigheterna i regionen.¹⁰

Vid den tibetanska autonoma regionens gräns med Xinjiang Uygurs autonoma region finns det i Qaidamdalen också en stor mineral- och oljeregion, känd som ”skattedalen”. Dalen innehåller 57 olika mineralfyndigheter och har tillgångar av olja, naturgas, kol, salt, kalium, magnesium, bly, zink och guld. Mineraltillgångarna motsvarar ett värde av 15 biljoner yuan eller 1,8 biljoner dollar. Kalium-, litium-, och saltfyndigheterna är de största i Kina.

Och Tibet är som ”världens tak” antagligen världens betydelsefullaste vattenkälla. Området är källa för Asiens sju största floder som förser 2 miljarder människor. Den som kontrollerar Tibets vatten besitter en mäktig geopolitisk hävarm för hela Asien.

Men Washingtons främsta intresse av i dag är att destabilisera och utpressa Beijingregeringen.

Washingtons ”ickevåld som ett slags krigsföring”

Händelserna i Tibet sedan den 10 mars har i västerländska massmedia innehållit få faktauppgifter och sällan har man kontrollerat dem man uppger. Och många av de bilder av tibetanskt förtryck som blåsts upp i europeiska och amerikanska dagstidningar och tv-kanaler har inte heller varit exempel på militärens underkuvande av tibetanska lamor och munkar. I de flesta fall har det varit Reuter- eller AFP-bilder av hur tibetanska munkar har slagit ner kineser. Tyska tv-kanaler har visat videobilder av misshandel som inte ens var från Tibet, utan visade hur nepalesisk polis agerade i Kathmandu.¹¹

De västerländska massmediernas medskyldighet i debaclet om Tibet bara understryker faktumet att

⁹ Ralph McGhee. CIA Operations in China Part III i: *Ralph McGhee's Archive in JFK Place*. (2 maj 1996)

<www.acorn.net/jfkpkace/03/RM/RM.china-for>

¹⁰ *US Tibet Committee*. Fifteen things you should now about Tibet and China.

<<http://www.ustibetcommittee.org/facts/facts.html>>

¹¹ Colin Goldner. Kapitlet ”Mönchisher Terror auf dem Dach der Welt” i del 2: Krawalle im Vorfeld der Olympischen Spiele, i *Dalai Lama. Fall eines...* a.a.

aktörerna utgör del av den av Washington orkestrerade kampanjen. Vad få människor upptäckt är att NED även var delaktig tillsammans med Gene Sharps missfoster *Albert Einstein Institution* via överste Robert Helvey, känd från sitt stöd åt studentprotesterna på Himmelska fridens torg i juni 1989 i Beijing. *Albert Einstein Institution* befattar sig med som man själv beskriver det med ”icke-våld som ett slags krigsföring”.¹²

Överste Helvey var tidigare anställd vid försvarets underrättelsetjänst i Myanmar. Han tränade i Hong Kong studentledare från Beijing i massdemonstrationstekniker, vilka de sedan använde vid incidenten på den Himmelska fridens torg i juni 1989. Idag sägs han ha samma funktion för *Falung Gong*. Officiellt tog Helvey avsked från armén 1991, men han hade arbetat med *Albert Einstein Institution* och Georg Soros *Open Society Foundation* långt innan. I årsrapporten från 2004 för *Albert Einstein Institution* medger Helvey att de har gett råd till folk i Tibet.¹³

Med uppkomsten av Internet och mobiltelefonerna ändrade Pentagon sitt sätt att förändra utländska regimer och sin destabiliseringspolitik. Enligt Jonathan Mowat som forskar kring fenomenet bakom vågen av ”sammetsrevolutioner” säger ”Vad vi ser är den civila tillämpningen av utrikesminister Donald Rumsfelds doktrin om ”*Revolution in Military Affairs*”. Den grundar sig i hög grad på användandet av små rörliga grupper som agerar utifrån underrättelsetjänstens omedelbara information.

Soldatgrupper tar över kvarter i städer med hjälp av ”videohjälm” som ger dem en aktuell och omedelbar översyn av miljön de vistas i. Detta är doktrinen militära sida. Den civila sidan utgörs av ungdomsgrupper som, utifrån en ständig dialog med den militära sidan, tar över bestämda områden.

Detta parallella agerande är inget att förvånas över eftersom det var USA:s militär och säkerhetstjänst som understödde utvecklandet av Internet, mobiltelefoni och programvaruplattformar. Dessa nya teknologier studerades och experimenterades från begynnelsen för att uppnå största möjliga nytta av denna nya krigsföring. Denna ”revolution” i krigsföringen som den nya teknologin medgett har av specialister på psykologisk krigsföring drivit till sitt yttersta. Trots att dessa militära utopister tidigare under lång tid arbetat på höga positioner i det privata (t.ex *Rand Corporation*) var det först med de nykonservativas erövring av Pentagon som de besatte de viktiga toppositionerna i den militära hierarkin.¹⁴

Målet att kontrollera Kina

Washingtons politik har varit att använda och förfina dessa nya ”revolutionära ickevålds”-tekniker. NED:s verksamhet har utgjorts av ”demokrati” eller mjuka kupper som en del i strategin att avskärma Kina från tillgång till betydelsefulla olje- och gasfyndigheter.

Utrikesministern Henry Kissinger ska på 1970-talet ha sagt ”Kontrollerar man oljan, då har man hela nationer under kontroll”.

Washingtons destabiliseringspolitik att med hjälp av brittiska och andra USA-vänliga underrättelsetjänster använda Tibet i sitt syfte utgör otvivelaktigt del i ett välkänt mönster.

Detta mönster inbegriper Washingtons s.k. ”sammetsrevolutioner”. Det är deras försök att destabilisera Myanmar, försöken att stationera NATO-trupper i Darfur för att blockera Kinas tillgång till strategiskt livsviktiga oljeresurser där och i Afrika i övrigt. Det inbegriper även försöken att skapa problem i Uzbekistan, Kirgizistan och att försvåra för Kinas nya prospekt på en energiledning till Kazakstan. Den gamla silkesvägen gick som bekant genom Tasjkent i Uzbekistan och Almati i Kazakstan i en region som omgärdas av höga bergskedjor. En geopolitisk kontroll över Uzbekistan,

¹² Jonarhan Mowar. ”The new Gladio in Action?” i: *Online Journal*, 19 mars 2005

<http://onlinejournal.com/artman/publish/printer_308.shtml>

¹³ ibid.

¹⁴ ibid.

Kirgistan och Kazakstan innebär en de facto kontroll av varje oljeledning mellan Kina och Centralasien. Precis som en omringning av Ryssland innebär en kontroll över Ryssland och Västeuropa, Kina, Indien och Mellanöstern. Kina är beroende av ett ständigt oljeinflöde från Iran, Saudiarabien och andra OPEC-länder.

Bakom strategin att omringa Kina

Det är i detta sammanhang nyttigt att påminna om en artikel i *Foreign Affairs* av Zbigniew Brzezinski i september/oktober numret 1997. Brzezinski en av David Rockefeller's skyddslingar och en förespråkare av den brittiska geopolitikens grundare sir Halford Mackinder är idag rådgivare åt den demokratiska presidentkandidaten Barak Obama.

1997 skrev Brzezinski "Eurasien är hemvisten för världens mest påstridiga och dynamiska stater. Alla tidigare världsmakter har historiskt sett kommit därifrån. Världens mest folkrika aspiranter till en regional stormakt – Kina och Indien – finns i Eurasien. De utgör den politiska ekonomiska utmaningen till USA:s förstaplats. Efter USA ligger de sex följande största ekonomierna och största militärinvesteringarna just där. Och alla utom en är de kärnvapenmakter. Eurasien står för 75 procent av världens befolkning; 60 procent av världens BNP och 75 procent av energitillgångarna. *Sammantaget så överstiger Eurasien potentiellt USA:s makt.*

Eurasien är en av världens superkontinenter. En makt som dominerade Eurasien skulle ha ett avgörande inflytande över två av världens tre mest ekonomiskt produktiva regioner, nämligen Västeuropa och Afrika. En titt på kartan ger också insikten *att det land som dominerar Eurasien skulle nästan automatiskt kontrollera Mellanöstern och Afrika. Då Eurasien idag utgör det avgörande geopolitiska schackbrädet är det inte längre tillräckligt att utarbeta en politik för Europa och en annan för Eurasien. Vad som sker med maktindelningen över de eurasiska landmassorna kommer att vara av avgörande betydelse till USA:s förstaplats i världen...*¹⁵ (kursiveringen är min f.w.e.)

Uttalandet som skrevs långt före USA:s bombningar av Jugoslavien, dess ockupation av Afghanistan och Irak eller dess stöd till byggandet av oljeledningen Tblisi-Ceyhan, sätter Washingtons uttalanden om att "befria världen från tyranni" och om att utbreda demokratin i ett något annat ljus än vad som annars sägs av George W Bush och andra.

Det handlar således om hegemoni i världen – inte demokrati. Det bör alltså inte överraska när Kina inte är övertygade om att ge USA en övermakt skulle vara något i Kinas intresse än att det vore för Ryssland att tro att NATO:s inträngande i Ukraina och Georgien och uppställandet av amerikanska raketer strax intill Ryssland "i försvar mot Irans kärnvapen attacker mot USA" skulle vara det.

Den USA-ledda destabiliseringen i Tibet utgör en del i ett strategiskt skifte av största betydelse. Det sker i en tid då USA:s ekonomi och USA-dollar, som fortfarande är världens reservvaluta, är i sin värsta kris sen 1930-talet. Det har sin betydelse att USA-regeringen sänder Wall Street-bankiren och den tidigare direktören för Goldman Sachs, Henry Paulson till Beijing, mitt under försöket att förödmjuka Kina i Tibet. Washington leker faktiskt med elden. Kina gick för länge sedan förbi Japan som den andre innehavaren av världens valutareserv. Den är idag omkring 1,5 biljoner dollar. Och det mesta är placerade i USA:s skuldsedlar. Paulson vet att om Beijing enbart skulle sälja en bråkdel av dem på den öppna marknaden då skulle dollarn störtdyka.

F. William Engdahl

Översättning från engelska Per-Erik Wentus

För mer bakgrundsmaterial om Tibet, se artikeln [Kommer myten om Tibet att bestå?](#) ((på marxistarkivet)

¹⁵ Zbigniew Brzezinski. "A Geostrategy for Eurasia i: *Foreign Affairs*, september/oktober 1997.